

Bilimsel Sosyalizm ve Kemalizm (Atatürkçülük) (IV)

İçeriği Yazan: [Mehmet ÇAĞIRICI](#) [1] Zaman: Salı, 28/05/2013 - 18:12

Referans İçerik: [Bilimsel Sosyalizm ve Kemalizm \(Atatürkçülük\) \(I\)](#) [2]

Referans İçerik: [Bilimsel Sosyalizm ve Kemalizm \(Atatürkçülük\) \(II\)](#) [3]

Referans İçerik: [Bilimsel Sosyalizm ve Kemalizm \(Atatürkçülük\) \(III\)](#) [4]

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünsün

Geçen bölümlerde; **Bilimsel Sosyalizm** ve **Kemalizm** kavramlarının, birer ideolojiyi temsil ettiklerinden, her iki ideolojinin **ortak** yönün **bilimsel** olduğundan bahsetmiştik. Ayrıca bu iki bilimsel ideolojinin **uygulama alanlarının farklı** olduğunu yazmıştık. **Bilimsel Sosyalizm**, gelişmiş, sanayileşmiş ve demokratikleşmiş **kapitalist ülkelerin** bir sonraki aşaması olan **sosyalizmin teorik öngörülerini ve ilkelerini** incelerken; **Kemalizm** ise emperyalizme bağımlı, az gelişmiş veya gelişmekte olan, henüz kapitalizm anlamında uluslaşma ve sınıflaşma sürecini tam olarak tamamlayamamış, demokrasisi olgunlaşmamış ülkelerin **bağımsızlık, özgürlük, uluslaşma ve demokratikleşme teorisi** olduğuna dikkat çekmiştik.

Bu bölümde **Bilimsel Sosyalizm** kavramının ortaya çıkışının kısa bir tarihçesine, içerdiği; kapitalizmle ilgili genel anlamdaki ekonomik, sosyal ve siyasi analiz ve değerlendirmelerine ve sosyalist topluma geçiş ve sosyalimin kuruluşuyla ilgili temel teorik öngörülerine ve ilkelerine kısa bir göz atacağız.

Bilimsel Sosyalizm kavramı, tarihte ilk kez 19. Yüzyılın ortalarında ünlü Alman filozofu ve siyaset bilimcisi **Karl Marks** tarafından kullanıldı. K. Marks, Bilimsel Sosyalizm kavramını; kendisinin yaptığı kapitalist toplumun analizinden elde ettiği çıkarım sonucu geliştirdiği sosyalist toplumun ilkelerini ve koşullarını, kendisinden önceki **diğer sosyalizm çeşitlerinden ayrı tutmak** amacıyla kullanmıştı.

Daha sonra K. Marks'ın yakın arkadaşı Friedrich Engels, Anti Dührig eserinde Bilimsel Sosyalizm kavramını çok sıkça kullandı. F. Engels bu eserinde Bilimsel Sosyalizm kavramını; her ikisinin birlikte geliştirdikleri Materyalist Diyalektik ve Materyalist Tarih anlayışını da kapsayan bir biçimde, fakat özellikle K. Marks'ın kapitalist toplum eleştirisini ve gelecekteki sosyalist toplumun yapısal niteliklerini inceleyen öğretisini ifade etmek amacıyla kullanmıştı.

Bilindiği gibi; bugün halen dünya siyaset literatüründe Bilimsel Sosyalizm kavramı, K. Mark ve F. Engels tarafından kurulan Sosyalizm teorisi veya Sosyalizm öğretisi için kullanılmaktadır.

Bilimsel Sosyalizmin kurucuları olan K. Marks ve F. Engels'e göre, bilimsel sosyalizmin **ana amacı**; insanın, **toplumsal eşitlikçi koşullarda**, yani **sınıfsız**, hiç kimsenin **imtiyazlı olmadığı** bir toplumda, **gerçek sosyal adalet** ve **özgürlüğe** kavuşabilmesi ve bireysel olarak ta herkesin **yeteneğine uygun becerilerini ve kişiliğini geliştirebilmesidir**.

Bilimsel Sosyalizmin kurucularına göre, sosyalizmde her insan; topluma **"yeteneğine göre"** katkı yapmalı, **"ihtiyacına göre"** de toplumdan yararlanmalıdır. Klasiklerin anlayışında; bilimsel sosyalizmin bu amacının gerçekleştirilebilmesinin olanağı ve kaynağı, insan toplumu ile doğa arasındaki üretken süreçte (ekonomide) saklıdır.

Bilimsel sosyalizmin kapitalizmin eleştirisinden elde ettiği **genel** anlamda nesnel ve temel **veriye** göre; kapitalist toplumun omurgasını, birbirlerine bağımlı fakat sürekli birbirleriyle mücadele eden **sermaye sınıfı ile işçi sınıfı arasındaki ilişki**, oluşturmaktadır. Bu iki modern ana sınıfın yanında kapitalizmde; geçmişten miras kalan toprak ağalığı, köylülük, esnaf gibi ikinci veya üçüncül derecede rol oynayan sınıf ve sosyal tabakalar da vardır.

Gelişmiş ve üst düzeyde sanayileşmiş emperyalist-kapitalist ülkelerde, geçmişten kalan bu sınıf tabaklar yok denecek kadar azalmış iken (Örneğin Almanya'da köylülük, toplam nüfusun sadece %

1,8'ni oluşturmaktadır), Türkiye gibi kapitalist-feodal melez ülkelerde ise köylülük % 35'lere kadar çıkmaktadır.

Kapitalizmde; **üretim araçlarında özel mülkiyet ayrıcalığı** nedeniyle **sermaye** sınıfı, başta ekonomi olmak üzere toplumun bütün alanlarında diğer sınıf ve tabakalar üzerinde **egemenlik** kurmuştur. Sermaye sınıfı, bu toplumsal ayrıcalık ve egemenliğini kullanarak, işçi sınıfını ve diğer emekçi sınıf ve tabakaları **sömürerek zenginleşir**.

Kapitalist sistem içinde; sermaye sınıfının sömürüsü ve baskısından dolayı, ekonomide yaratılan **katma değerlerin paylaşımında** ve bu düzeni korumakla görevli **siyasi iktidarın ele geçirilmesinde** bu iki ana sınıf arasında sürekli bir **sınıf mücadelesi** cereyan eder. Sınıf mücadelesi; günlük ve kısa vadeli çıkarlar uğruna ekonomik platformda yoğunlaşırken (Sendikal mücadeleler); **orta ve uzun vadeli** çıkarlar için ise devlet yönetiminin ele geçirilmesi, yani **siyasi** mücadele ile ve nihayet sürekli yapılması gereken emekçilerin düşünce ve fikirlerini Bilimsel Sosyalizme kazanmak için yapılan **ideolojik** mücadele olarak biçimlenir.

İlkesel temelde bilimsel sosyalist toplumun temel niteliklerini;

- **Siyasi** olarak işçi sınıfının siyasi müttefikleriyle birlikte **iktidarda** olması,
- Ekonomide ise **toplumsallaşmış büyük** işletmelerin ve bankaların **kamu mülkiyetinde, demokratik kamu denetiminde ve yönetiminde** olması,
- Kalkınmanın ve ekonomik gelişimin ve ilerlemenin **planlı** olacak biçimde yeniden örgütlenmesidir, diye özetlenebilir.

Bilimsel Sosyalist teoriye göre, kapitalizmden sosyalizme geçiş bir **devrimci** süreçtir; bu sürecin **kilit sorunu** ise siyasi **iktidardır**. Çünkü devlet aygıtı, sosyalist devrimci görevlerin başarıyla uygulanabilmesinin en etkili aracıdır. Yasal ve meşru düzenlemeler olmadan hiçbir yeni toplumsal düzen kurulamaz! Bu nedenle kapitalist bir ülkede işçi sınıfı, devlet aygıtını, yasama ve yürütme erklerini ele geçirmek amacıyla partisi öncülüğünde siyasi mücadele yürütür. Dolayısı ile **sosyalist devrimin anahtarı**, işçi sınıfının siyasi partisinin diğer siyasi müttefikleriyle birlikte sosyalizmi kurma amacıyla iktidara gelmesidir.

İşçi sınıfının devlet yönetimine gelmesi, yani siyasi başarısı, her ülkenin kendi tarihi ve siyasi koşullarına, örgütlülük ve toplumsal bilinç seviyesine bağlıdır. İşçi sınıfının siyasi sözcüleri açısından, ilkesel olarak siyasi mücadelenin ve iktidar olmanın yöntemi, **demokrasidir**. Çünkü toplumun çoğunluğunun benimsemediği hiçbir yeni düzen ayakta duramaz. Ancak olağanüstü durumlarda olağanüstü yöntemler de meşruiyet sınırları içinde söz konusu olabilir.

İşçi sınıfının siyasi partisi; devleti ve toplumu, **gerçek demokratik** bir tarzda yönetirken, burjuvazinin kapitalizmi geri getirme çabalarına karşı da (yani sosyalizmi yıkmaya çalışan karşı devrime karşı) da diktacı (Proletarya Diktatörlüğü) yöntemlerini uygular.

Proletarya Diktatörlüğü ilkesi; Bilimsel Sosyalizm kuramı içinde, üzerinde en çok tartışılan, kafaların en bulanık olduğu ve en çok spekülasyon yapılan ilkelere biridir.

Marksizm'de toplumsal gerçekliği ifade eden her ilke ve kavram gibi **Proletarya Diktatörlüğü** de **sınıfsaldır**. Bu kavramın **sınıfsal** olmasının açık anlamı ise, iktidarda olan işçi sınıfı siyasetinin diktatörce yönetimi kendisine, yani **emekçilere ve halka karşı değil**, burjuvazinin sosyalizmi yıkıp yeniden kapitalizmi geri getiren **gerici** ve **yıkıcı çabalarına** karşı yönelik olmasıdır. Yani bu ilkenin uygulanmasında, **sınıfsal farklılık** mutlaka dikkate alınmalıdır.

74 yıllık sosyalizm pratiği, **Proletarya Diktatörlüğü** ilkesinin **istismarının** da **ihlalinin** de sosyalizme çok büyük zarar verdiğini tarihsel olarak kanıtlamıştır. Stalin'in bu ilkeyi **kişisel diktatörlüğü** için sömürmesi, Nobel ödülü üzerinden burjuvaziye satılan Gorbaçov ile 3 milyar dolar ABD emperyalizminden kişisel rüşvet alan alkolik Jelsin ise; **Proletarya Diktatörlüğü** ilkesini **büsbütün ihmal ederek**, sosyalizmin çözülmesinde çok büyük payları olmuştur.

Aslında sadece Bilimsel Sosyalizmde değil, **Proletarya Diktatörlüğü** anlayışı Kemalizm’de de vardır. Hatta bu diktatörlük, Türkiye Cumhuriyeti’nin Anayasasına dahi girmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının ilk üç maddesi değiştirilemez; değiştirilmesi teklif dahi edilemez. Bilindiği gibi, anayasamızın ilk üç maddesi; T.C. devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğuna, Başkentin Ankara, bayrağının ay yıldızlı al bayrak ve resmi dilin Türkçe olduğuna, Türkiye Cumhuriyeti’nin demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti niteliklerini taşıdığına hükmetmektedir. Bu temel ilkeler; Türkiye Cumhuriyeti’nin **kurucu iradesinin** bir tarihsel ifadesi olduğu kadar, Türkiye’nin **ulusal kurtuluş felsefesinin** ve **ulusal varlığının** da **özüdürler**.

Dikkat edilirse; gericiliğe ve bölücülüğe karşı kesin ve kararlı bir biçimde, yani bir başka ifadeyle **dikte ettiren** bir üslupla Türkiye Cumhuriyeti devletin ve toplumunun niteliğinin ve temel ilkelerinin değişmeyeceğini, değiştirilemeyeceğini ifade eden bu hükümlerin 2. Maddesinin **“Demokrasiyi” savunduğu** görülür. Anayasamızın 2. maddesi aynen şöyledir: *“Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.”*

Bugün Atatürkçü Cumhuriyeti bütün özellik ve nitelikleriyle yok etmek isteyen gerici ve bölücülerin **saldırılarının hedefinde** olan, anayasamızın **Kemalist devleti savunan** işte bu maddeleridir. Gericilerin ve bölücülerin “demokratikleşme” maskesi altında **“yeni”** anayasa yazma çabalarının art niyetinde esasen, bu maddeleri değiştirerek Kemalist Cumhuriyeti büsbütün tasfiye etmek vardır. Günümüzün siyasi koşullarında görülüyor ki Kemalist Diktatörlük olarak nitelediğimiz bu **hukuki metin**, bu devletin varlığı için ne kadar büyük ve yaşamsal bir önem taşıyor!

Kısaca, nasıl Türkiye Cumhuriyetinin kurucu iradenin bir yansıması olarak, Türkiye Cumhuriyetinin yönetim biçimi olan demokrasinin asla değiştirilemeyeceği gericiye dikte ettiriliyorsa; işte bilimsel sosyalizmde de; klasiklerin üzerinde ısrarla üzerinde durdukları **Proletarya Diktatörlüğü** ilkesi, yukarıda Türkiye’nin Kemalist Anayasa örneğinde olduğu biçimiyle anlaşılmalıdır. Yani devrimden sonra sosyalist sistemin her durumda emekçiler açısından yeniden kapitalizme dönüşmesi önlenmelidir. Yoksa **Proletarya Diktatörlüğü** kavramı, asla işçi sınıfı önderliğindeki emekçi halk iktidarında, kendi emekçisine ve halkına karşı amansız bir diktatör olmak anlamını taşımaz! Sosyalizmde diktatörlük, sadece burjuvazinin gerici ve yıkıcı eylemlerine karşı uygulanan bir **siyasi önlemdir**.

Gerçekte demokrasi; bir halk yönetim biçimi olarak, en olgun, en sağlıklı, en gelişmiş uygulama koşullarını sosyalizmde bulacaktır. Çünkü hükümet biçimi bağlamında ister başkanlık sistemi olsun, ister parlamenter sistem olsun; her demokrasinin üç temel ayağı olan, **özgürlük, eşitlik ve kardeşlik** ilkeleri, gerçek anlamıyla sosyalizmde daha da mükemmel bir biçimde gerçekleştirilme olanağı bulacaklardır. Emperyalizmin ağırlığının belirgin olarak hissedildiği bir zamanda; siyasetin, devletin ve toplumsal güç odaklarının tekelci emperyalist güçlerin, oligarşinin denetimi altında olması nedeniyle, emekçiler ve halk, demokrasiye ya hiç ya da dört beş senede bir usulen katılabilmektedirler. Bugün ki siyasi koşullarda gerçekte demokrasi; emperyalist devletlerde bir **göstermelik** demokrasiye, emperyalizme bağımlı olan ülkelerde ise, tamamen **çakma** bir demokrasiye dönüşerek tamamen **yozlaşmıştır!**

En mükemmel işleyen bir burjuva demokrasisinde bile, gerçek bir halk yönetimi, hiçbir zaman söz konusu olmamıştır. Çünkü bir burjuva demokrasisinde; ifade, basın, örgütlenme, gösteri vs. özgürlükleri güvence altına alınmış olsalar bile, **eşitlik sadece siyasal düzeyde** kalmaktadır. Yani burjuva demokrasisinde emekçilerin de sermayedarın da **siyaseten eşit** olarak sadece birer oyları varken, fakat ekonomik ve toplumsal olarak ayrıcalıklı konumda olan sermaye sınıfı, elindeki para, reklam, rüşvet, medya vs. gibi zengin ve geniş toplumsal olanaklarla kendi demokrasinin sonucunu çıkarları doğrultusunda doğrudan etkileyebilecek durumdadır.

Oysa sosyalizmde burjuva sınıfının toplumsal ayrıcalıkları tasfiye edileceğinden, hem seçilenler ve hem de seçmenler arasında da toplumsal olanaklar açısından da **tam bir eşitlik** sağlanmış olacaktır. Burjuvazinin ayrıcalıklı egemenliğin yarattığı baskı ve korku ortamının tasfiyesiyle oluşan **daha özgür** bir ortamda, siyasi eşitliğe **ek olarak sosyal eşitliğin de varlığı**, sosyalist demokrasinin, burjuva demokrasisine göre daha eşitlikçi, daha olgun, daha sağlıklı, daha gelişmiş, daha ileri bir demokrasi olmasının önemli ve nesnel koşullarıdır!

Sosyalist ekonominin temel hedefi; artan verimlilik ve üretkenlikle toplumun maddi ihtiyaçlarını yeterince karşılarken; emekçileri, kapitalizmde günlük yaşamın bir parçası haline gelmiş olan kendine ve kendi işine olan yabancılaşmayı ortadan kaldırarak onlara, çalışma yaşamlarının dışındaki diğer sosyal faaliyetleri ve özel yaşamları için **zaman tasarruf etmektir**. Bunun için özellikle bilim ve teknolojinin geliştirilerek üretimde uygulanması, emekçilerin eğitilerek modern bilimsel bilgilerle donatılması, ortak üretilen değerlerin eşit, hakça ve herkesin **emeğine göre** adil olarak paylaşılması esastır.

Sosyalizm, uluslararası ilişkilerde her zaman barıştan yanadır. Kritik durumlarda ve büyük sorunların çözümünde sosyalizmin temel ilkesi, uluslararası yardımlaşma ve dayanışmadır. Sosyalizm, yine uluslararası iş bölümü çerçevesi içinde; üretim, ticaret, araştırma, bilgi, bilim, teknoloji, kültürel vs. gibi alanlarda değiş-tokuştan ve de insanlığın yararına olan her iş birliğinden yanadır.

Gelecek beşinci ve son bölümde; **Kemalizm'in** ilkelerine, Bilimsel Sosyalizmle olan bağlantılarına, ülkemizde yeniden uygulanma koşullarına değineceğiz.

Mehmet ÇAĞIRICI

mehmet.cagirici@politikadergisi.com

Devam Eden İçerik: [Bilimsel Sosyalizm ve Kemalizm \(Atatürkçülük\) \(V\)](#) [5]

Yorumlar

- [Bilim/Kuramsal](#) [6]

Kaynak URL (04/05/2024 - 15:10 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/makale/bilimsel-sosyalizm-ve-kemalizm-ataturkculuk-iv>

Bağlantılar:

[1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/mehmet-cagirici>

[2] <https://politikadergisi.com/makale/bilimsel-sosyalizm-ve-kemalizm-ataturkculuk-i>

[3] <https://politikadergisi.com/makale/bilimsel-sosyalizm-ve-kemalizm-ataturkculuk-ii>

[4] <https://politikadergisi.com/makale/bilimsel-sosyalizm-ve-kemalizm-ataturkculuk-iii>

[5] <https://politikadergisi.com/makale/bilimsel-sosyalizm-ve-kemalizm-ataturkculuk-v>

[6] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/bilimkuramsal>